

سهراب دل‌انگیزان*

نرخ تورم به ۲۰ درصد می‌رسد

نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه مرداد ماه ۱۳۹۸ نسبت به مرداد ماه ۱۳۹۷ عدد ۴۱.۶ درصد را نشان داد که نسبت به تیرماه ۱۳۹۸ این نرخ ۶.۴ درصد کم‌تر و از ابتدای سال شیب تقریباً نزولی را در پیش گرفته است. در این بین نرخ تورم اقلام خوراکی، آشامیدنی و دخانیات نیز هرچند عدد خیلی بزرگ‌تری را نشان می‌دهد، اما آن هم به نسبت شیبی نزولی را طی می‌کند. حال این سؤال مطرح می‌شود که این شیب نزولی تورم چرا و چگونه اتفاق افتاده است؟!

برای پاسخ به این پرسش می‌&ZWNJ;توان به چند علت اشاره کرد:

نخست: کاهش قیمت دلار از مهم‌&ZWNJ;ترین علت‌&ZWNJ;هایی است که انتظارات تورمی را کاهش داده و از همین کانال فشار کمتری برای افزایش قیمت‌ها ایجاد شده است. این موضوع در طرف تقاضای اقتصاد کاهش شدت خرید و شتاب برای خرید را رقم زده است.

دوم: کاهش قیمت دلار در طرف عرضه نیز امکان تأمین مواد اولیه کالاهای با مواد اولیه وارداتی را بهبود بخشیده است. همچنین بازگشت ارزهای صادراتی بخش خصوصی و امکان بیشتر تأمین ارز از طریق سامانه نیما و سپس کمتر شدن قیمت ارز بازار از حد سامانه باعث شد

تا انگیزه تولید&ZWNJ;کنندگان این حوزه برای افزایش قیمت کالاها و خدمات تولید شده کاهش یابد و به مسیر تثبیت قیمت نزدیک شوند.

سوم: کاهش سرعت گردش پول در اثر کاهش انتظارات تورمی و نیز تأخیر تصمیم خرید در بازارهای متفاوت به علت کاهش قیمت در بازارهای اصلی ارز، طلا، مسکن، بورس و اتومبیل&ZWNJ;های خارجی، باعث شد که اولاً بخشی از پول&ZWNJ;های سرگردان بین بازارها مجدد به چرخه تولید بازگردد و ثانیاً با ایجاد برنامه&ZWNJ;های با ثبات&ZWNJ;تر برای تولید، امکان تثبیت در فرآیند عرضه محصولات تا حدودی شکل بگیرد، بنابراین تثبیت به سمت کاهش شتاب افزایش قیمت&ZWNJ;ها هدایت شد.

چهارم: با فروکش کردن طوفان تحولات در بازارهای متفاوت، تمایل به بازگشت پول&ZWNJ;های سرگردان به سمت سپرده&ZWNJ;های بانکی و تا حدودی بورس آغاز و این موضوع باعث شد تا تب شدت تقاضای کل بیش از پیش در این حوزه کاهش یابد.

پنجم: کاهش سطح نااطمینانی به اقتصاد هرچند هنوز در سطح بالایی قرار دارد اما نسبت به سال گذشته و از ابتدای سال هر ماه نسبت به ماه قبل بهبود یافته و همین باعث شده است تا شتاب افزایش قیمت&ZWNJ;ها گرفته شده و تورم نقطه&ZWNJ;به&ZWNJ;نقطه به&ZWNJ;سمت نرخ&ZWNJ;های کوچک&ZWNJ;تری حرکت کند، هرچند نرخ ۴۱.۶ درصد در مرداد ماه همچنان یکی از بزرگ&ZWNJ;ترین نرخ&ZWNJ;های تجربه شده اقتصادهای جهان برای نرخ تورم است، اما نسبت به اردیبهشت بیش از ۱۰ درصد کمتر و نسبت به ماه گذشته یعنی تیر ماه ۶.۴ درصد کاهش یافته است.

پس از بررسی علل شکل&ZWNJ;گیری این رخداد اقتصادی می&ZWNJ;توان به آثار و نتایج آن اشاره کرد. یکی از مهم&ZWNJ;ترین حوزه&ZWNJ;های توجه در نرخ تورم اثر بر قدرت خرید خانوار است که بیشترین انعکاس را بر سبد خوراکی&ZWNJ;ها و آشامیدنی&ZWNJ;ها دارد. نرخ تورم این گروه کلایی از ابتدای سال از حدود ۸۵.۲ درصد در فروردین به حدود ۵۶.۶ درصد در مرداد ماه رسیده است که حدود ۲۵ درصد کاهش شتاب افزایش قیمت در این سبد مصرفی را نشان می&ZWNJ;دهد. در هر حال قدرت خرید خانوارهای کشور در مرداد ماه ۱۳۹۸ نسبت به مرداد ۱۳۹۷ برای تأمین اقلام خوراکی و آشامیدنی نرخ در حدود ۴۰ درصد که شامل افزایش قیمت سبد خوراکی&ZWNJ;ها یعنی ۵۶.۶ درصد منهای نرخ افزایش دستمزدها حدود ۱۶ درصد بوده است، کاهش یافته است.

در جمع&ZWNJ;بندی موضوع می&ZWNJ;توان گفت در صورتی که ثبات روبه&ZWNJ;های اجرایی بانک مرکزی و سیاست&ZWNJ;های اقتصادی دولت ادامه یابد، بحث کشمکش&ZWNJ;های بین&ZWNJ;المللی و روابط خارجی در همین

سطح موجود ثابت بماند، مبارزه با فساد به جدیت دنبال شده و ادامه یابد، نقش دولت در اعمال سیاست‌ها؛هایی که بهبود فضای کسب و کار را در پی دارد، جدی‌تر شود، می‌توان انتظار داشت که روند کاهش شتاب افزایش قیمت‌ها ادامه یابد تا جایی که در حدود ۱۲ تا ۲۴ ماه آینده به نرخ‌های تورمی حدود ۲۰ درصد که تجربه تاریخی ایران است، بازگردیم.

لازم است برای تثبیت سطح تقاضا و جلوگیری از کاهش تقاضای مؤثر، وزارتخانه‌های اقتصادی و سازمان‌ها؛ برنامه و بودجه، در راستای تقویت قدرت خریدهای از دست رفته سیاستگذاری کنند و در کنار اصلاحات ساختاری بخش بودجه، پول، بانک و بانکداری مرکزی که برای ایجاد اعتماد و کنترل رشد نقدینگی و کاهش شتاب ساختاری رشد قیمت‌ها؛ یک الزام اساسی به‌شمار می‌آید؛ روند، سیاست‌ها؛ توجه به افزایش قدرت خرید و حمایت از طبقات فقیر جامعه، اقداماتی اساسی و اعتماد بخش صورت دهند.

*دانشیار گروه اقتصاد دانشگاه رازی

منبع: روزنامه ایران